

Posudek bakalářské práce

Student: Rút Junová

Oponent: Matěj Hájek

Studentka Rút Junová odevzdala k obhajobě bakalářskou diplomovou práci s názvem „Pojetí přírody Františka z Assisi“, která byla napsána pod vedením doc. Pavla Hoška, ThD. při katedře religionistiky. Studentka odevzdala práci v řádném termínu a opatřila ji všemi adekvátními formálními náležitostmi.

Práce má jasnou a výstižnou strukturu. Je vyváženě rozdělena na dva hlavní oddíly (1. Františkánské prameny, 2. Pojetí přírody Františka z Assisi), které jsou vhodně orámovány Úvodem a Závěrem.

Hlavní téma práce je srozumitelně vyjádřeno již v jejím názvu. Autorka zkoumá teologickou perspektivu, s níž přistupoval řeholník a světec František z Assisi k přírodě – Božímu stvoření.

V úvodu vyjadřuje autorka přesvědčení, že pochopení osobnosti a díla Františka z Assisi, a tedy i pochopení jeho vztahu k přírodě, není možné bez zkoumání jeho spirituality a z ní plynoucí Františkovi teologické intuice. S populárním obrazem „sekularizovaného světce“ (str. 9) nevystačíme.

V oddíle 1 popisuje autorka důležité souvislosti myšlenkového světa Františka z Assisi na pozadí dostupných životopisných dat. Přehledně představuje obsah hlavních tradičních Františkových životopisů, resp. děl samotného Františka. Stručně, ale dostatečně uvádí důležité výzvy týkající se bádání o Františkovi. Odkrývá důležité tématické odstupňování ve františkánských životopisných pramenech. V oddíle 2 se již autorka soustředí přímo na své téma, pro něž si vymezením kontextu v oddíle 1 vhodně připravila půdu. Průzkum Františkova teologického pojetí podniká Junová s logickou postupností. Nejprve se pokouší vymezit stěžejní pojmy (kapitola 2.1), poté zasazuje Františkovy pojmy a formulace do soudobých kulturních a dějinných souvislostí (kapitola 2.2) a poté přechází k samotnému pojetí přírody, jež sleduje ve dvou hlavních literárních okruzích, totiž spisech o Františkovi (2.3) a spisech samotného Františka (2.4). V závěru vše dostatečně a srozumitelně shrnuje a vyhodnocuje zjištěné.

Již v úvodu je řečeno, že František jakožto prostý věřící, služebník Boží a kazatel bez akademického vzdělání či zájmu, nevytvořil žádnou ucelenou teologickou koncepci stvoření / přírody. Přesto je možné v jeho životě i díle konturované pojetí nalézt. Je charakterizováno formulací „příroda jako dobré stvoření“. Autorka jej opakovaně hodnotí jakožto originální (str. , 45-46, 47, 59). Hlavními teologickými východisky pro typicky pozitivní, dokonce až adorující, postoj k přírodě jakožto Božímu stvoření je pro Františka teologie vtělení inspirovaná tradičními církevními učiteli (str. 21-22). Zajímavé je, že František je vnímán (nebo i sám sebe vnímal) jakožto nositel, či dokonce vykonavatel zázračného metafyzického dění, které vede stvoření k vykoupení. Vyprávění o neobyčejných vztazích se zvířaty, rostlinami a přírodními živly je zvěstováním obnovy tragicky ztracené vzájemnosti, ba mystické jednoty mezi jednotlivými aspekty stvořeného světa, ale též mezi stvořením a milujícím Stvořitelem. František může být označen za neobyčejného agenta tohoto vykoupení, který jde ve šlepičích Kristových (především str. 26, 30, 44-45). Zároveň je ale opakovaně zdůrazňováno, že Františkův cíl nebyl zde na zemi, nýbrž v nebi. Cílem Františkovy služby je obrácení veškerého stvoření k jeho milujícímu Otci. František je pouhý „stopař Boží lásky, resp. krásy“ (str. 37, aj.). Ráj na zemi není samoúčelný, obnova vztahů mezi stvořenými věcmi a bytostmi je prostředkem k obnově vztahu ke Stvořiteli. A naopak. Obnova vztahu ke Stvořiteli je prostředkem obnovy láskyplných vazeb mezi jednotlivými částmi stvoření. František se zřejmě pohybuje na hraně přílišné afirmace ve vztahu k dobrotě a důstojnosti stvoření, ale nařčení z panteistické hereze prý nejsou na místě (str. 53-54). Vidíme tedy, že Junová nejen popisuje, nýbrž také podniká sympatický pokus o teologické zhodnocení

Františkova přístupu. Spokojuje se se zařazením Františka jakožto (prvního?) přírodního mystika putujícího od Boha ke světu a společně zase zpátky domů. Poněkud vágní označení mystik vyjasňuje mladá badatelka za pomoci promyšlené a relevantní klasifikace E. Underhillové – průkopnice moderního fenomenologického výzkumu mystiky (str. 44-45).

Rút Junová jasně a srozumitelně odkrývá to, o co jí v jejím badatelském úsilí šlo. Na základě studia hlavních pramenů popisuje a krátce i teologicky zhodnocuje vztah a teologický postoj Františka z Assisi vůči přírodě. František vnímá bytostné sepjetí s přírodou a ve světle skutečnosti inkarnace hovoří o stvoření nadějně a mnohdy euforicky. Nikdy ovšem neztotožňuje vděčnost a úctu ke stvoření s pravým a vposledu jediným cílem našeho uctívání, vděčnosti i touhy – Bohem, pramenem a cílem všeho. Nezodpovězena zůstává snad jen stěžejní otázka po počátku. Co vyrůstá z čeho? Úcta a láska k Bohu se rodí z žasnoucího vztahu ke stvoření, anebo naopak? Nic víc nám Rút Junová dlužna nezůstala.

Po formální stránce je práce vedena uspokojivě. Junové bádání je opřeno o solidní a obsažný výběr pramenů jak sekundárních, tak primárních. Práce ovšem trpí četnými stylistickými i gramatickými nedostatky. Těch je škoda o to víc, že autorka prokazuje schopnost nápaditého, přesného a přitom neotřelého jazykového užití.

Na základě popsaných skutečností navrhuji pro velmi zdařilou bakalářskou práci hodnocení B.

Matěj Hájek

